

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

14. ožujka 2006.(*)

„Povreda obveze države članice – Direktiva 85/374/EEZ – Odgovornost za neispravan proizvod – Presuda Suda kojom je utvrđena povreda obveze – Neizvršenje – Članak 228. UEZ-a – Novčane kazne – Djelomično izvršenje presude tijekom postupka”

U predmetu C-177/04,

povodom tužbe zbog povrede obveze na temelju članka 228. UEZ-a, podnesene 14. travnja 2004.,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupaju G. Valero Jordana i B. Stromsky, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg,

tužitelj,

protiv

Francuske Republike, koju zastupaju G. de Bergues i R. Loosli, u svojstvu agenata,

tuženika,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas i K. Schiemann (izvjestitelj), predsjednici vijeća, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. Klučka, U. Løhmus i E. Levits, suci,

nezavisni odvjetnik: L. A. Geelhoed,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. listopada 2005.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 24. studenoga 2005.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom tužbom Komisija Europskih zajednica zahtijeva od Suda da:

- utvrdi da je Francuska Republika, time što nije poduzela mjere za izvršenje presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska (C-52/00, Zb., str. I-3827.) o neispravnom prenošenju Direktive Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju [usklađivanju] zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode (SL L 210, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 22., str. 3.), povrijedila obveze koje ima na temelju članka 228. stavka 1. UEZ-a;
- Francuskoj Republici naloži da Komisiji na račun „Vlastiti izvori Europske zajednice” plati novčanu kaznu u iznosu od 137 150 eura za svaki dan kašnjenja s izvršenjem prethodno navedene presude Komisija/Francuska, počevši od objave ove presude pa do izvršenja navedene presude Komisija/Francuska;
- Francuskoj Republici naloži snošenje troškova.

Pravo Zajednice

- 2 Predmet Direktive 85/374 koja je donesena na temelju članka 100. Ugovora o EEZ-u (kasnije članak 100. Ugovora o EZ-u, koji je sada postao članak 94. UEZ-a) jest usklađivanje zakonodavstava država članica o odgovornosti proizvođača za štetu koju prouzroče njihovi neispravni proizvodi.
- 3 Prema članku 1. te direktive „[p]roizvođač je odgovoran za štetu prouzročenu neispravnošću svojega proizvoda.”
- 4 Članak 3. stavak 3. te direktive predviđa:

„Ako se ne može identificirati proizvođač proizvoda, prema svakom dobavljaču proizvoda odnosi se kao prema njegovu proizvođaču, osim ako ovaj u razumnom roku obavijesti oštećenu osobu o identitetu proizvođača ili o osobi koja mu je isporučila proizvod. Isto tako se primjenjuje u slučaju uvezenoga proizvoda, ako taj proizvod nema oznaku identiteta uvoznika iz stavka 2., čak ako je i navedeno ime proizvođača.”

5Članak 7. stavak 3. te direktive predviđa da proizvođač nije odgovoran na temelju ove Direktive ako dokaže:

„[...]”

  - (d) da je došlo do neispravnosti proizvoda zbog poštivanja obveznih propisa koje su izdala tijela vlasti; ili
  - (e) da stupanj znanstvenog i tehničkog znanja u vrijeme stavljanja proizvoda na tržište nije bio takav da se moglo otkriti postojanje neispravnosti; ili

[...]”
- 6 Prvim stavkom članka 9. te direktive utvrđuje se da u smislu članka 1. „šteta” znači:

„[...]

- (b) šteta na bilo kojem predmetu, ili uništenje bilo kojeg predmeta ili imovine osim samog neispravnog proizvoda, s donjim pragom od 500 Ecu, pod uvjetom da je dio vlasništva:
  - (i) takve vrste koja je obično namijenjena za privatnu uporabu ili potrošnju; i
  - (ii) da ga je oštećena osoba uglavnom upotrebljavala za svoju vlastitu uporabu ili potrošnju.”

Presuda Komisija/Francuska

- 7 U izreci prethodno navedene presude Komisija/Francuska Sud je proglasio i presudio da:
- time što je u članak 1386-2 Francuskog građanskog zakonika (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik) uključila štetu manju od 500 eura,
  - time što je u prvom stavku članka 1386-7 Građanskog zakonika odredila da je distributer neispravnog proizvoda odgovoran u svim slučajevima i u istom smislu kao što je odgovoran proizvođač, i
  - time što je u prvom stavku članka 1386-12 Građanskog zakonika odredila da proizvođač mora dokazati da je poduzeo potrebne mjere za sprječavanje posljedica neispravnog proizvoda kako bi kao razlog za oslobođenje od odgovornosti mogao isticati razloge predviđene člankom 7. stavcima (d) i (e) Direktive 85/374,

Francuska Republika povrijedila je obveze koje ima na temelju članka 9. stavka (b), članka 3. stavka 3. i članka 7. te direktive.

Predsudski postupak

- 8 Smatrajući da Francuska Republika nije poduzela sve potrebne mjere za izvršenje prethodno navedene presude Komisija/Francuska, Komisija je 20. veljače 2003. toj državi članici poslala pismo opomene u skladu s člankom 228. UEZ-a, pozivajući je da svoja očitovanja podnese u roku od dva mjeseca od primitka tog dopisa.
- 9 Dopisom od 27. lipnja 2003. francuska tijela poslala su Komisiji tekst izmjena Građanskog zakonika koje su predložene kako bi navodna povreda obveza prestala i koje su trebale proći parlamentarni postupak.
- 10 Dana 11. srpnja 2013. Komisija je Francuskoj Republici poslala obrazloženo mišljenje pozivajući je da u roku od dva mjeseca nakon obavijesti o tom mišljenju poduzme potrebne mjere kako bi osigurala izvršenje prethodno navedene presude Komisija/Francuska.

- 11 U odgovoru na to obrazloženo mišljenje, francuske vlasti su u dopisu od 9. rujna 2003. objasnile da iako su predložene zakonodavne izmjene o kojima je Komisija obaviještena usvojene na međuministarskoj razini nakon savjetovanja s gospodarskim partnerima, Parlament ih još nije mogao ispitati zbog prezauzetosti svojeg rasporeda. Dodale su da će o rasporedu usvajanja izmjena Komisija biti obaviještena što je moguće prije.
- 12 Budući da je smatrala da Francuska Republika nije izvršila prethodno navedenu presudu Komisija/Francuska, Komisija je odlučila podnijeti predmetnu tužbu.

Razvoj događaja do kojih je došlo tijekom ovog postupka

- 13 U svojem odgovoru na repliku, francuska vlada pozvala se na činjenicu da je Parlament odobrio Zakon br. 2004-1343 o pojednostavljenju prava od 9. prosinca 2004. (JORF od 10. prosinca 2004., str. 20857., u daljnjem tekstu: Zakon iz 2004.), čiji članak 29. određuje:

„I. – Građanski zakonik mijenja se kako slijedi:

1. Članak 1386-2 glasi kako slijedi:

„Članak 1386-2 – Odredbe ove glave primjenjuju se na naknadu štete koja proizlazi iz osobne štete.

One se primjenjuju i na naknadu štete u iznosu većem od iznosa utvrđenog dekretom, koja proizlazi iz štete na imovini koja nije sam neispravan proizvod o kojem se radi.”;

2. Prvi stavak članka 1386-7 glasi kako slijedi:

„Prodavatelj, najmodavac, osim davatelja leasinga u okviru ugovora o kupoprodaji ili slično, ili bilo koji drugi profesionalni dobavljač odgovoran je za neispravnost svojeg proizvoda na istoj osnovi kao i proizvođač samo ako je proizvođač nepoznat.”

3. Drugi stavak članka 1386-12 stavlja se izvan snage.

[...]”

- 14 Francuska vlada je 23. veljače 2005. Komisiji i Sudu isto tako poslala i presliku Décreta br. 2005-113 od 11. veljače 2005., usvojenog za primjenu članka 1386-2 Građanskog zakonika (JORF od 12. veljače 2005., str. 2408., u daljnjem tekstu: Dekret iz 2005.), čijim člankom se propisuje:

„Iznos iz članka 1386-2 Građanskog zakonika utvrđuje se na 500 eura.”

- 15 U dopisu od 15. travnja 2005. naslovljenom na Sud i upućenom na znanje francuskoj vladi, Komisija je navela da smatra da se izmjenama uvedenim Zakonom iz 2004. i Dekretom iz 2005. francusko zakonodavstvo uskladilo s člankom 7. i člankom 9. prvim podstavkom, točkom (b) Direktive 85/374. Slijedom toga Komisija je objavila da namjerava povući tužbu u dijelu u kojem se u tužbi traži utvrđenje da je Francuska

Republika povrijedila svoju obvezu izvršenja prethodno navedene presude Komisija/Francuska u pogledu te dvije odredbe navedene direktive.

- 16 Budući da je, s druge strane, smatrala da Zakon iz 2004. ne osigurava potpuno izvršenje spomenute presude u pogledu prenošenja članka 3. stavka 3. Direktive 85/374, Komisija je u tom dopisu pojasnila da u toj točki zadržava tužbu, ali smanjuje opseg utvrđenja koje se traži u tom pogledu.
- 17 Komisija je u tom istom dopisu također navela da zbog djelomičnog izvršenja prethodno navedene presude Komisija/Francuska namjerava smanjiti iznos periodičnih penala koje je prvobitno predložio Sud.
- 18 Komisija na temelju tog dopisa, čiji je sadržaj ponovila na raspravi, sada zahtijeva od Suda da:
- utvrdi da je Francuska Republika, time što nije poduzela određene mjere za izvršenje prethodno navedene presude Komisija/Francuska koja se odnosi na neispravno prenošenje Direktive 85/374, a osobito time što je distributera neispravnog proizvoda, u slučaju kada proizvođača nije moguće identificirati, nastavila smatrati odgovornim u istom smislu u kojem je odgovoran proizvođač iako je distributer u razumnom roku obavijestio oštećenu osobu o identitetu onoga tko mu je isporučio proizvod, povrijedila obveze koje ima na temelju članka 228. stavka 1. UEZ-a;
  - Francuskoj Republici naloži plaćanje periodičnih penala u iznosu od 13 715 eura po danu zakašnjenja s izvršenjem spomenute presude, računajući od objave ove presude.
- 19 Uzimajući na znanje djelomično odustajanje do kojeg je došlo zbog novih zaključaka Komisije i smanjenja iznosa predviđene novčane kazne, Francuska Republika navela je u dopisu od 27. svibnja 2005. da zauzima stajalište da je djelomičan prigovor koji zadržava Komisija u stvari novi prigovor. Ta je država članica zbog toga ponovila svoj zahtjev da je Sud sasluša na raspravi.

Navodna povreda obveze

Uvodna razmatranja

- 20 Najprije valja podsjetiti da je referentni dan za ocjenu postojanja povrede obveze na temelju članka 228. UEZ-a istek razdoblja određenog u obrazloženom mišljenju upućenom na temelju te odredbe (vidjeti presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, C-304/02, Zb., str. I-6263., t. 30.).
- 21 Budući da Komisija traži da se Francuskoj Republici naloži plaćanje novčane kazne, valja utvrditi i je li se navodna povreda obveza nastavila do trenutka u kojem Sud ispituje činjenice (vidjeti u tom smislu prethodno navedenu presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 31.).
- 22 U ovom slučaju neosporno je da na datum isteka razdoblja određenog u obrazloženom mišljenju od 11. srpnja 2003. Francuska Republika još nije poduzela nijednu od mjera potrebnih za izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska.

- 23 Komisija je u ovom slučaju odustala od tužbe u dijelu u kojem se u tužbi traži utvrđenje da se u pogledu donošenja odgovarajućih mjera za usklađivanje francuskog zakonodavstva s člankom 7. i člankom 9. prvim podstavkom, točkom (b) Direktive 85/374 nije postupilo u skladu sa spomenutom presudom.
- 24 Što se tiče prigovora koji se odnosi na nepoduzimanje mjera potrebnih za usklađivanje sa zahtjevima iz presude u pogledu članka 3. stavka 3. te direktive, kako proizlazi iz točke 18. ove presude, Komisija prigovara Francuskoj Republici da time što je distributera neispravnog proizvoda, u slučaju kada proizvođača nije moguće identificirati, nastavila smatrati odgovornim u istom smislu u kojem je odgovoran proizvođač iako je distributer u razumnom roku obavijestio oštećenu osobu o identitetu onoga tko je isporučio proizvod, nije poduzela određene odgovarajuće mjere za izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska.

Dopuštenost

Argumenti Francuske Republike

- 25 U svojem dopisu od 27. svibnja 2005. i na raspravi francuska vlada istaknula je da takvo preformuliranje tužbenog zahtjeva Komisije poduzeto u tijeku postupka treba smatrati novim zahtjevom koji je takav da ima za posljedicu nedopuštenost tužbe.
- 26 Osobito iz točke 36. prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska kao i iz tužbe i replike Komisije u postupku u kojem je donesena ta presuda proizlazi da se u ovom predmetu ta institucija ograničila na to da Francuskoj Republici prigovara da u svojem zakonodavstvu nije predvidjela da se odgovornost dobavljača ostvaruje tek podredno u odnosu na odgovornost proizvođača i to u slučaju kada identitet proizvođača ostaje nepoznat.
- 27 S druge strane, u okviru spomenutog predmeta Komisija nije nikada prigovorila Francuskoj Republici da je povrijedila obveze koje ima na temelju članka 3. stavka 3. direktive 85/374 time što odgovornost dobavljača nije izričito isključila u slučaju kada je on oštećenu osobu obavijestio o imenu svojeg dobavljača.
- 28 Iz toga proizlazi da Sud u svojoj presudi od 25. travnja 2002. Komisija/Francuska nije mogao utvrditi da ta povreda obveza postoji, što je konačno i potvrđeno u izreci te presude u kojoj se povreda obveze Francuske Republike utvrđuje jedino zbog toga što je u svojem zakonodavstvu odredila da je distributer neispravnog proizvoda 'u svim slučajevima' odgovoran u istom smislu kao što je odgovoran proizvođač.
- 29 U tim okolnostima Komisiji u okviru ovog postupka nije dopušteno isticati navodno neizvršenje spomenute presude u novom tekstu utvrđenom u točki 18. ove presude. Prema mišljenju francuske vlade, donošenjem Zakona iz 2004. osigurano je upravo suprotno, potpuno izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, s obzirom na članak 3. stavak 3. Direktive 85/374 budući da zbog tog zakona distributer neispravnog proizvoda više nije u 'svim slučajevima' odgovoran u istom smislu kao što je odgovoran proizvođač.

- 30 Francuska vlada dalje ističe da je novi prigovor koji je Komisija tako formulirala nedopušten i zato jer nije pravovremeno obavijestila Republiku Francusku da nova verzija članka 1386-7 Građanskog zakonika, koja joj je dostavljena u fazi nacрта tijekom pre sudskog postupka, nije takve naravi da bi navodna povreda obveze prestala.
- 31 Prema mišljenju te vlade na Komisiji je da u skladu sa svojom obvezom lojalne suradnje koju ima na temelju članka 10. UEZ-a Francusku Republiku što je moguće prije obavijesti o eventualnim prigovorima u pogledu novih odredaba čije se donošenje predlaže. Jedan od ciljeva pre sudskog postupka u tom pogledu jest upravo to da se dotičnoj državi članici omogući da se što je prije moguće uskladi s pravom Zajednice.

Ocjena Suda

- 32 U tom pogledu valja prvo podsjetiti da je u izreci svoje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, Sud utvrdio da Francuska Republika, time što je u prvom podstavku članka 1386-7 Građanskog zakonika odredila da je distributer neispravnog proizvoda odgovoran u svim slučajevima i u istom smislu kao što je odgovoran proizvođač, povrijedila obveze koje ima na temelju članka 3. stavka 3. Direktive 85/374.
- 33 Neovisno o točnoj formulaciji argumenata koje je Komisija mogla navesti u prilog svojem tužbenom zahtjevu, to utvrđenje Suda proizlazi iz utvrđenja prema kojem važeće francusko zakonodavstvo nije dobavljača oslobodilo od odgovornosti koju obično ima proizvođač ni u jednom od slučajeva u kojima članak 3. stavak 3. Direktive 85/374 predviđa takvo oslobođenje.
- 34 Ocjena koju je tako donio Sud odnosi se osobito na slučaj u kojem takvo oslobađanje distributera od odgovornosti proizlazi iz činjenice da je on oštećenu osobu u razumnom roku obavijestio o identitetu svojeg dobavljača.
- 35 Osim toga, kako bi se u obzir uzele djelomične mjere za postupanje u skladu s prethodno navedenom presudom od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, koje su usvojene tijekom ovog postupka pred Sudom, Komisiji je dopušteno ograničiti opseg povrede obveze čije utvrđenje traži na temelju članka 228. UEZ-a.
- 36 Budući da bi, kako proizlazi iz točke 22. ove presude, u ovom predmetu Komisija mogla imati osnove tražiti utvrđenje da je Francuska Republika povrijedila obveze koje ima na temelju članka 228. stavka 2. UEZ-a zato jer do datuma na koji istječe razdoblje propisano u obrazloženom mišljenju ni u jednom od slučajeva iz članka 3. stavka 3. Direktive 85/374 nije propisala isključenje odgovornosti dobavljača, ne može joj se prigovarati što takvo utvrđenje traži u pogledu samo jednog od tih slučajeva, zato što je ta država članica usvojila djelomične mjere za usklađenje s prethodno navedenom presudom od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska (vidjeti po analogiji presudu od 5. svibnja 1993., Komisija/Belgija, C-174/91, Zb., str. I-2275. t. od 8. do 12.).
- 37 Kao što proizlazi iz sudske prakse Suda, zahtjev prema kojem su granice predmeta tužbenog zahtjeva, u tužbi podnesenoj na temelju članka 226. UEZ-a, određene

predsudskim postupkom koji je predviđen tom odredbom, ne može ići tako daleko da u svakom slučaju nameće savršeno podudaranje izreke obrazloženog mišljenja i tužbenog zahtjeva, pod uvjetom da predmet spora nije bio proširivan ili mijenjan nego je, suprotno tome, samo ograničen. Sud je iz toga zaključio da se, osobito u slučaju izmjene zakonodavstva u tijeku presudskog postupka, tužba može odnositi na odredbe nacionalnog prava koje nisu identične odredbama iz obrazloženog mišljenja (vidjeti osobito presudu od 1. veljače 2005., Komisija/Austrija, C-203/03, Zb., str. I-935., t. 29.).

- 38 Ničemu nije protivno da isto vrijedi i kada se zakonodavstvo izmijeni nakon podnošenja tužbe, a prigovor koji Komisija zadrži u pogledu spomenutog izmijenjenog zakonodavstva je nužno bio uključen u prigovor u kojem se ističe potpuni izostanak izvršenja presude Suda (vidjeti po analogiji u pogledu članka 226. UEZ-a presudu od 16. lipnja 2005., Komisija/Italija, C-456/03, Zb., str. I-5335., t. 40.)
- 39 Ističući tijekom postupka prigovore na staru verziju članka 1386-7 Građanskog zakonika, koji su doveli do utvrđenja povrede obveze u prethodno navedenoj presudi od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, i u pogledu nove verzije spomenutoga članka koja je u tijeku postojećeg postupka zamijenila staru, Komisija nije izmijenila predmet spora (vidjeti po analogiji u pogledu članka 226. UEZ-a presudu od 5. srpnja 1990., Komisija/Belgija, C-42/89, Zb., str. I-2821., t. 11.).
- 40 Neprihvatanje prigovora kao nedopuštenog u takvom slučaju moglo bi potaknuti Komisiju da, možda i protiv svoje volje, u cijelosti zadrži prvobitno istaknuti prigovor, što ne bi bilo ni u interesu države članice protiv koje se tužba podiže ni u interesu dobrog sudovanja.
- 41 Drugo, na dopuštenost prigovora koji je Komisija tako preformulirala ne bi mogla utjecati ni okolnost da, iako je u tijeku presudskog postupka znala da Francuska Republika predlaže usvajanje odredbe koja je kasnije usvojena u obliku novog članka 1386-7 Građanskog zakonika, Komisija nije obavijestila tu državu članicu da se tom nacionalnom odredbom ne osigurava ispravno prenošenje članka 3. stavka 3. Direktive 85/374, jer se u njoj ne predviđa da je dobavljač oslobođen obveze u slučaju kada oštećenu osobu u razumnom roku obavijesti o identitetu svojeg dobavljača.
- 42 Ta okolnost zapravo nije onemogućila Francuskoj Republici da prekine povredu koju je Sud ranije utvrdio i nije naštetila pravu te države članice na obranu ništa više no što je utjecala na ograničavanje predmeta spora koji je Komisija svojom tužbom podnijela Sudu.
- 43 Osim toga valja podsjetiti i na to da se postupak utvrđen u članku 228. UEZ-a temelji na objektivnom utvrđenju da država članica nije poštovala svoje obveze (prethodno navedena presuda od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 44.).
- 44 Iz navedenoga proizlazi da je prigovor kako ga je Komisija preformulirala u tijeku postupka dopušten.

Meritum

Argumenti Francuske Republike

- 45 Što se merituma tiče, francuska vlada ističe da okolnost da nova verzija članka 1386-7 Građanskog zakonika ne oslobađa dobavljača izričito od odgovornosti koja je u pravilu odgovornost proizvođača u slučaju kada dobavljač oštećenu osobu u razumnom roku obavijesti o identitetu svojeg dobavljača nije povreda obveze provedbe članka 3. stavka 3. Direktive 85/374.
- 46 Što se tiče očitovanja na raspravi u pogledu dosega te odredbe Građanskog zakonika, ta je vlada tvrdila, prvo, da iz sudske prakse Suda proizlazi da prenošenje teksta direktive riječ po riječ nije potrebno u svim okolnostima i drugo, da će mogućnost dobavljača da obavijesti oštećenu osobu o identitetu svojeg dobavljača u praksi imati tek sporednu važnost u slučaju kada identitet proizvođača nije poznat, te da će, štoviše, u tom slučaju taj dobavljač moći iskoristiti jamstvo svojeg dobavljača.

Ocjena Suda

- 47 U tom pogledu valja utvrditi da nova verzija članka 1386-7 koja je Zakonom iz 2004. umetnuta u Građanski zakonik nije osigurala potpuno izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, koje obuhvaća osobito obvezu da se od odgovornosti koju obično ima proizvođač dobavljača oslobodi u svim slučajevima u kojima članak 3. stavak 3. Direktive 85/374 predviđa takvo oslobođenje.
- 48 Valja podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi svaka država članica dužna direktive provoditi na način koji u potpuno zadovoljava uvjete jasnoće i sigurnosti u pravnim situacijama koje nameće zakonodavac Zajednice, u interesu dotičnih osoba. Zato odredbe direktive treba provesti tako da su neosporno obvezujuće i da imaju potrebnu posebnost, preciznost i jasnoću. (vidjeti osobito presudu od 18. listopada 2001., Komisija/Irska, C-354/99, Zb., str. I-7657., t. 27.). Odredbe koje imaju za cilj osigurati prenošenje direktive moraju dakle osobito stvoriti pravnu situaciju koja je dovoljno jasna, precizna i transparentna da pojedinci mogu u potpunosti biti sigurni u svoja prava i obveze i, prema potrebi pozivati se na ta prava pred nacionalnim sudovima (vidjeti osobito presudu od 28. veljače 1991., Komisija/Njemačka, C-131/88, Zb., str. I-825., t. 6.).
- 49 U tom pogledu potrebno je utvrditi da iz jasnog i preciznog teksta članka 3. stavka 3. Direktive 85/374 proizlazi da je svrha te odredbe da se oštećenim osobama dodijele određena prava koja u odnosu na dobavljače one mogu isticati u okolnostima koje ta odredba precizno utvrđuje. U korelaciji s tim, ista odredba daje i odgovarajuće obveze dobavljačima, također precizne i ograničene.
- 50 Tom se odredbom propisuje posebno da dobavljač ne može snositi odgovornost koja je Direktivom 85/374 dana proizvođaču u slučaju kada je oštećenu osobu u razumnom roku obavijestio o identitetu svojeg dobavljača.
- 51 U ovom slučaju neosporno je da takvo isključenje odgovornosti ne proizlazi iz teksta nove verzije članka 1386-7 Građanskog zakonika. Iz toga slijedi da se takvom odredbom ne osigurava potpuno prenošenje članka 3. stavka 3. Direktive 85/374.
- 52 Što se tiče argumenta obrane da nepostojanje oslobađanja dobavljača od odgovornosti u slučaju kada oštećenu osobu u razumnom roku obavijesti o identitetu svojeg

dobavljača nije od velikog značaja u praksi pa stoga ono ne čini povredu direktive, valja podsjetiti da čak i ako se pretpostavi da je takva okolnost utvrđena, nepoštovanje obveze koju nameće pravilo Zajednice samo po sebi jest povreda obveza, a činjenica da to nepoštovanje nema štetnih učinaka nije relevantna (vidjeti osobito presudu od 21. siječnja 1999., Komisija/Portugal, C-150/97, Zb., str. I-259., t. 22.).

- 53 Nadalje, kako proizlazi iz točke 40. prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, Sud je već presudio da otvorena mogućnost koju dobavljač ima na temelju stare verzije članka 1386-7 Građanskog zakonika da iskoristi jamstvo svojeg dobavljača, ima za posljedicu višestruke postupke koji se izravnom tužbom koja je dostupna oštećenoj osobi protiv proizvođača, pod uvjetima određenim člankom 3. Direktive 85/374, upravo nastoje izbjeći. Isto razmišljanje važi i u pogledu mogućnosti da jamstvo svojeg dobavljača dobavljač iskoristi u sustavu uvedenom novom verzijom spomenutog članka 1386-7.
- 54 Iz toga proizlazi da ta zadnja odredba nije u potpunosti prenijela članak 3. stavak 3. Direktive 85/374 i da, prema tome, nije omogućila da se osigura potpuno izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska.
- 55 Imajući u vidu sve navedeno, valja utvrditi da, time što je distributera neispravnog proizvoda, u slučaju kada proizvođača nije moguće identificirati, nastavila smatrati odgovornim u istom smislu u kojem je odgovoran proizvođač iako je distributer u razumnom roku obavijestio oštećenu osobu o identitetu onoga tko mu je isporučio proizvod, Francuska Republika nije poduzela mjere potrebne za potpuno izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska u pogledu prenošenja članka 3. stavka 3. Direktive 85/374 i tako je povrijedila obveze koje ima na temelju članka 228. UEZ-a.
- 56 Budući da je utvrđeno da povreda Francuske Republike još traje i na datum na koji je Sud ispitivao činjenice, sada valja ispitati prijedlog za plaćanje novčane kazne koji je dala Komisija.

Novčana kazna

- 57 Što se tiče tako utvrđene povrede, Komisija sada traži, kako proizlazi iz točke 18. ove presude, da se Francuskoj Republici naloži plaćanje novčane kazne u iznosu od 13 715 eura po danu kašnjenja s izvršenjem prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, računajući od datuma objave ove presude.
- 58 Na Sudu je da u svakom predmetu s obzirom na predmetne okolnosti ocijeni novčane kazne koje treba dosuditi. (prethodno navedena presuda od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 86.).
- 59 Valja također podsjetiti da postupak utvrđen člankom 228. stavkom 2. UEZ-a ima za cilj potaknuti državu članicu koja ne ispunjava svoje obveze na izvršenje presude kojom je utvrđena povreda i time osigurati da ta država djelotvorno primjenjuje pravo Zajednice. Mjere predviđene tom odredbom, tj. plaćanje paušalnog iznosa i plaćanje novčane kazne imaju isti cilj (prethodno navedena presuda od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 80.).

- 60 Nalaganje plaćanja novčanog penala i/ili paušalnog iznosa ne utvrđuje se s ciljem naknade štete koju je dotična država članica mogla prouzročiti, nego kako bi se na tu državu članicu izvršio ekonomski pritisak koji bi je naveo da prekine utvrđenu povredu. Novčane penale koje se nalažu stoga treba utvrditi prema stupnju uvjeravanja koje je potrebno kako bi dotična država članica promijenila svoje ponašanje (prethodno navedena presuda od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 91.).
- 61 U primjeni svojih ovlasti ocjene stvari, na Sudu je da odmjeri novčanu kaznu tako da je, s jedne strane, prilagođena okolnostima slučaja i, s druge strane, proporcionalna utvrđenoj povredi i mogućnostima plaćanja odnosne države članice (vidjeti osobito gore navedenu presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 103.)
- 62 S tom perspektivom i kao što je predložila Komisija u svojoj komunikaciji od 28. veljače 1997. o načinu izračuna novčane kazne predviđene u članku [228.] Ugovora o EZ-u (SL C 63, str. 2.), osnovni kriteriji koje treba uzeti u obzir kako bi se osigurala prinudna priroda kazne u cilju ujednačene i učinkovite primjene prava Zajednice u načelu su trajanje povrede, stupanj težine povrede i mogućnost plaćanja odnosne države članice. Za primjenu tih kriterija u obzir treba uzeti osobito posljedice izostanka izvršenja u odnosu na javni i privatni interes koji je u pitanju kao i žurnost kojom bi se dotična država članica trebala uskladiti sa svojim obvezama (vidjeti osobito prethodno navedenu presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t.104.)
- 63 U ovom predmetu, na Sudu je da prema stupnju uvjeravanja koje je potrebno odredi odgovarajuće novčane kazne kojima bi se dotičnu državu članicu navelo da postupi u skladu s prethodno navedenom presudom od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska.
- 64 S obzirom na okolnosti spora, treba smatrati, prvo, da plaćanje novčane kazne jest prikladno sredstvo, a da nametanje plaćanja paušalnog iznosa nije.
- 65 Drugo, što se tiče stupnja težine povrede i, osobito, posljedica izostanka izvršenja navedene presude na privatne i javne interese, valja utvrditi, kako je Komisija i sama priznala u svojem dopisu od 15. travnja 2005. i tijekom rasprave, da povreda koja je ostala nakon usvajanja Zakona iz 2004. i Dekreta iz 2005. nije osobito teška, iako je očito da je važno da je Francuska Republika prekine u najkraćem mogućem roku, u skladu s obvezom koju ima na temelju članka 228. stavka 1. UEZ-a.
- 66 Slučajevi u kojima zbog nepoštovanja odredaba članka 3. stavka 3. Direktive 85/374 još postoji odgovornost dobavljača znatno su rjeđi zbog usvajanja nove verzije članka 1386-7 Građanskog zakonika, tako da se ne bi moglo tvrditi da se i dalje nanosi ozbiljna šteta ciljevima direktive ili javnim i privatnim interesima.
- 67 U tim uvjetima koeficijent 1 (na ljestvici od 1 do 20) koji predlaže Komisija prikladno odražava stupanj težine povrede koja postoji na datum na koji Sud ispituje činjenice.
- 68 Što se tiče, kao treće, koeficijenta koji se odnosi na trajanje povrede, valja međutim utvrditi da se prijedlog Komisije da bi on trebao biti 1,3 (na ljestvici od 1 do 3) ne bi mogao prihvatiti.

- 69 Komisija ističe da je taj koeficijent utvrđen prema novom načinu izračuna koji je ta institucija uvela na sastanku 2. travnja 2001. i koji predviđa da se koeficijent koji se odnosi na trajanje povrede izračunava tako da je osnovica 0,10 po mjesecu računajući od sedmog mjeseca nakon objave presude koja nije izvršena, s time da je maksimalan koeficijent 3. Budući da je između prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska i odluke Komisije donesene 16. prosinca 2003. o podnošenju ove tužbe proteklo 19 mjeseci, Komisija je predložila da se odredi da koeficijent trajanja povrede bude 1,3.
- 70 Valja podsjetiti da iako smjernice poput onih sadržanih u komunikacijama koje je objavila Komisija mogu učinkovito doprinijeti osiguravanju transparentnosti, predvidljivosti i pravne sigurnosti aktivnosti te institucije, i dalje vrijedi da izvršavanje ovlasti povjerenih Sudu člankom 228. stavkom 2. UEZ-a ne podliježe uvjetu da Komisija donosi takva pravila, koja ni u kojem slučaju ne mogu obvezivati Sud (vidjeti osobito prethodno navedenu presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 85.). To vrijedi osobito za ljestvicu koeficijenta koji se odnosi na trajanje povrede i na kriterije za određivanje toga koeficijenta.
- 71 Taj koeficijent treba *in fine* odrediti Sud. U tu svrhu trajanje povrede valja ocijeniti u odnosu na trenutak u kojem Sud ocjenjuje činjenice, a ne u odnosu na trenutak u kojem je Komisija uputila predmet na odlučivanje Sudu, pri čemu ljestvicom od 1 do 3 koju predlaže Komisija diskrecijska ovlast Suda nije ograničena.
- 72 U ovom predmetu neosporno je da je za izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, nije bilo potrebno ništa drugo no donijeti neke mjere prenošenja u nacionalno pravo, koje su štoviše bile i jasno ograničene.
- 73 Osim toga, neosporno je da neovisno o djelomičnom izvršenju prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, do kojeg je ionako došlo s velikim zakašnjenjem, povreda obveze Republike Francuske da osigura potpuno izvršenje navedene presude traje dosta dugo budući da je od objave te presude prošlo već gotovo četiri godine.
- 74 U tim uvjetima koeficijent 3 prikladan je za izražavanje trajanja povrede.
- 75 Četvrto, prijedlog Komisije da se osnovica množi s koeficijentom 21,1, utemeljen na bruto domaćem proizvodu Francuske Republike i broju glasova koje ona ima u Vijeću Europske unije, primjereno odražava sposobnost plaćanja te države članice i istovremeno održava razumne razlike između država članica. (vidjeti osobito prethodno navedenu presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, t. 109.).
- 76 Množenjem osnovice od 500 eura koeficijentima određenim na 21,1 (sposobnost plaćanja), 1 (stupanj težine povrede) i 3 (trajanje povrede) u ovom slučaju dobiva se iznos od 31.650 EUR za svaki dan kašnjenja.
- 77 Što se tiče, kao peto, periodičnosti plaćanja kazne, kada se radi, kao što je slučaj u ovom predmetu, o izvršenju presude Suda o usvajanju zakonodavne odredbe o izmjeni, valja se odlučiti za novčanu kaznu koja se plaća na dnevnoj osnovi.

78 S obzirom na sve gore navedeno, Francuskoj Republici valja naložiti da Komisiji na račun „Vlastiti izvori Europske zajednice“ plati novčanu kaznu u iznosu od 31.650 EUR po danu kašnjenja provođenja mjera potrebnih da osigura potpuno i cjelovito izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, računajući od objave ove presude do potpune usklađenosti s presudom od 25. travnja 2002.

Troškovi

79 U skladu s člankom 69. stavkom 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Na temelju prvog podstavka članka 69. stavka 5., na zahtjev stranke koja je povukla tužbu ili zahtjev, troškove snosi druga stranka, ako se to čini opravdanim s obzirom na njezino ponašanje.

80 U ovom slučaju Francuska Republika nije uspjela u postupku u pogledu prigovora koji je istaknula Komisija. Što se tiče djelomičnog povlačenja tužbe Komisije, ono je rezultat djelomičnog i nepravodobnog usvajanja, od strane Republike Francuske, mjera potrebnih za izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska.

81 Stoga Francuskoj Republici treba naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Time što je dobavljača neispravnog proizvoda, u slučaju kada proizvođača nije moguće identificirati, nastavila smatrati odgovornim u istom smislu u kojem je odgovoran proizvođač iako je dobavljač u razumnom roku obavijestio oštećenu osobu o identitetu onoga tko mu je isporučio proizvod, Francuska Republika nije poduzela mjere potrebne za potpuno izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska (C-52/00) u pogledu prenošenja članka 3. stavka 3. Direktive Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode i tako je povrijedila obveze koje ima na temelju članka 228. UEZ-a.**
- 2. Francuskoj Republici nalaže se Komisiji Europskih zajednica da na račun „Vlastiti izvori Europske zajednice“ plati novčanu kaznu u iznosu od 31.650 EUR po danu kašnjenja provođenja mjera potrebnih da osigura potpuno i cjelovito izvršenje prethodno navedene presude od 25. travnja 2002., Komisija/Francuska, računajući od objave ove presude do potpune usklađenosti sa spomenutom presudom od 25. travnja 2002.**
- 3. Francuskoj Republici nalaže se snošenje troškova.**

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: francuski.

RADNI PRIJEVOD